

YURTDIŞINDAKİ İSTANBULLU RUMLARIN EVRENSEL FEDERASYONU

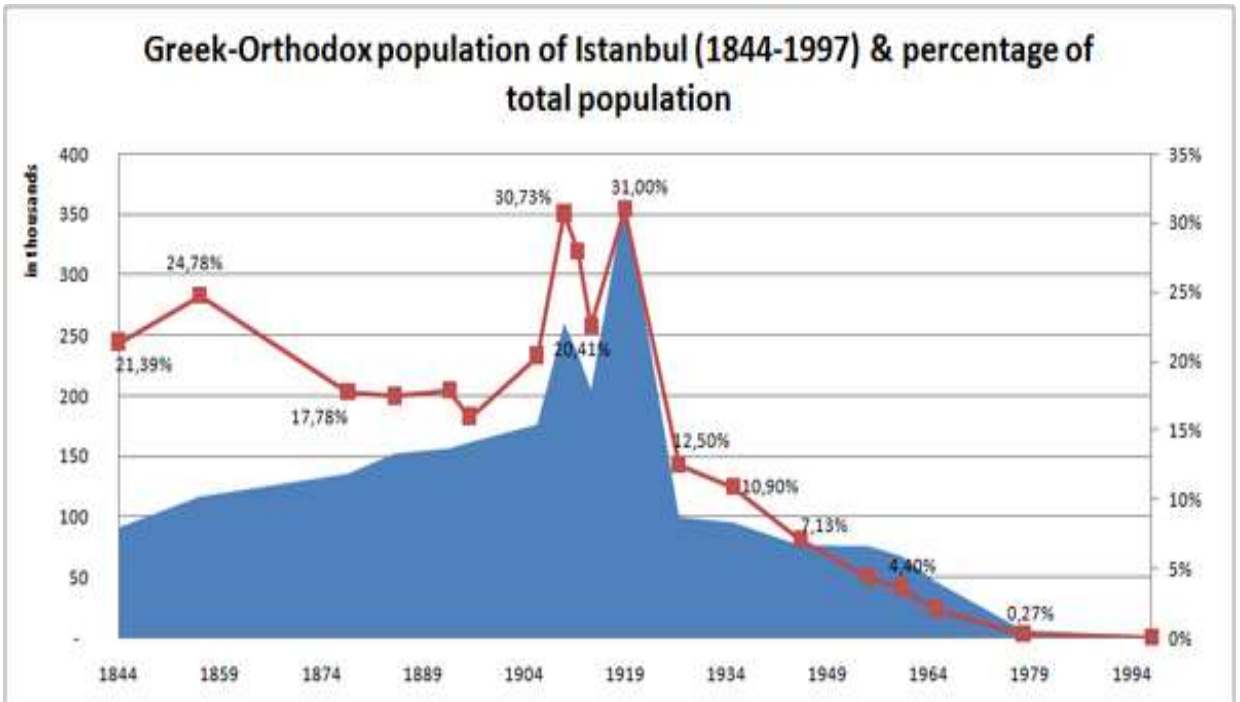

**Korkunç 6-7 Eylül 1955
Olaylarının
60. Yıl Dönümü**

İstanbul Rum Toplumuna Karşı Pogrom

- İstanbul Rum Toplumu, 6 Eylül 1955 akşamı başlayıp 6 Eylül gecesi ve ertesi gün de (7 Eylül) tüm şiddetiyle devam eden, önceden planlanarak yürürlüğe konulmuş kitlesel bir saldırıya uğradı. Sayıları 100.000 varan saldırganlar, 40-50 kişilik gruplar halinde organize edilen merkezi bir koordinasyon altında tahrip eylemlerini gerçekleştirdiler. Geçen yıllar bu kitlesel hareketin Özel Harp Dairesi tarafından tasarlanarak gerçekleştirildiğini ortaya çıkarmıştır (TBMM-Darbeler Komisyonu Raporu-Kasım 2012).
- Bu kitapçıkta, olayların tarihi çerçevesi ve İstanbul Rum Toplumunun 1923 yılından sonra tarihi kısaca anlatılmaktadır.
- 60 Yıl evvel vuku bulan bu olay Nazi Almanya'sında 8-9 Kasım 1938 tarihlerinde Yahudi Toplumuna karşı gerçekleşen Kristal Gecesi ile büyük benzerlikler taşımaktadır. İki kitlesel şiddet olayı, aynı provokasyon-önceden planlama-güvenlik güçlerinin seyirci kalması ve özellikle kilise/sinagog-mezarlık-iş yerlerini tahrip etme gibi aynı eylem zinciri ile birbirleriyle paralellik göstermektedir..

İstanbul Rum Nüfusunun zaman aşamında mutlak ve nisbi değişimi

İstanbul Rum Toplumunun 1453 Fethinden sonra kısa tarihi

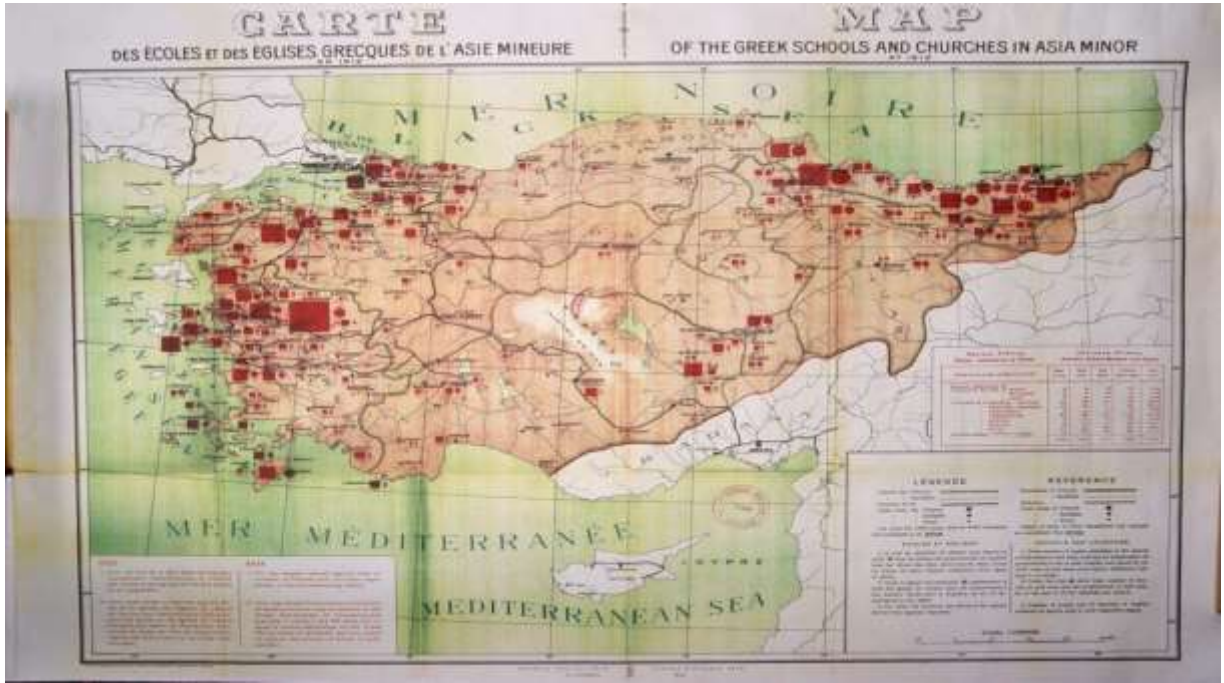
İstanbul Rum Toplumunu Fetih'ten sonra milleti mahkume (hükmedilen toplum) sisteminin getirdiği özel şartlar altında yaşamıştır. Bu sisteme göre gayri-Müslim toplumlar bir çok kısıtlayıcı önlemlere ve sayısız ağır vergilere tabi idiler (haraç vergisi, angarya, devşirme sistemi, mülk edinememe, defin izni, yapılaşma yasağı... vs.). Ancak Fatih verdiği ferman ile kendi dinsel ve aile hukuku düzenlemelerine dair sınırlı haklara sahiptiler. Sultan II. Mehmet'in "Millet Sistemi" asimetrik ilişkinin ve kısıtlamaların yasal hale getirilmesi ve kalıcı bir sistem dahilinde sürdürülebilmesinin zeminini oluşturmaktadır.

Kısıtlayıcı şartlar Osmanlı İmparatorluğunun 19ncu asırda Batılaşıma hamlesinin zeminini oluşturan Tazminat (1839) ve İslahat Fermanlarının (1856) ilanı ile kısmen giderildi. 1850-1908 döneminde İstanbul Rum Toplumunu, var olan ayrımcılıklara rağmen, İmparatorluğun diğer bölgelerindeki Rum toplumları ile beraber ekonomi, eğitim, kültür ve sosyal alanlarında önemli ilerlemeler başardı. 1913 yılında İstanbul Rum nüfusu, toplam 750.000 olan İstanbul nüfusunun 310.000 gibi büyük bir bölümünü teşkil ediyordu. Gerçek anlamda reformlar 1856-1876 yılları arasında hayata geçirildi ve Sultan İkinci Abdulhamit'in 1878-1908 mutlakiyet dönemi Rum toplumu için kıyasen sakin bir dönem olmasına rağmen, trajik 1908-1922 dönemine geçişin zeminini oluşturmuştur. Tanzimat, İslahat, I. ve II. Meşrutiyet dönemlerinde Osmanlı Rum Toplumunun liderleri ve çoğunluğu Osmanlı İmparatorluğunun çoğulcu ve çok uluslu ve hukukun üstünlüğü temelinde bir devlete dönüşebileceğine inanıyordu.

İstanbul Rum Toplumunun 20nci asrın başında durumu.

Birinci Dünya Savaşı döneminde (1914-1918), Osmanlı devletini çok sert bir diktatörlük rejimi ile yöneten İttihat Terraki Cemiyeti dönemi, Kayzer'in Alman devletinin etkisi altında, İmparatorluğun Hıristiyan halklarına sınırsız şiddet uygulama dönemi olmuştur. Bu süreç Rum toplumlari için 1922 yılının sonbaharına kadar süren savaşın neticesinde Anadolu ve Doğu Trakya bölgelerindeki Rum toplumlarının yok olması ile neticelenmiştir. İstanbul Rum toplumu Lozan görüşmelerinde kararlaştırılan mubadeleden istisna edildi ve Ekim 1923 de çoğunluğu T.C. Vatandaşlığını aldı.

Rum Okullarının 20nci asrın başında Anadolu'da dağılımı

İstanbul Rum nüfusu :İmroz (Gökçeada) ve Tenedos (Bozcaada) Rumları ile Lozan Antlaşmasının öngördüğü şartlar altında Türkiye Cumhuriyetinde kaldı. Ancak İstanbul Rum nüfusun yarısı idari önlemler aracılığı ile (müdabeleden istisna alanının Lozan'da öngörülen vilayet yerine şehremini sınırları ile tanımlanması ve nüfus kayıtlarındaki eksiklikler) terke zorlanarak ata topraklarında 125.000 kadarı kalabilmişti. İstanbul'un toplam nüfusu 750.000 idi.

Lozan Antlaşması ve Azınlıkların Korunması

- Lozan Antlaşması 37-44 üncü maddeleri ile Türkiye de kalan Müslüman-olmayan Azınlık haklarının korunması için, devrin çok ilerisinde, ciddi şartlar ve garantiler öngörmekteydi. Antlaşmanın 44 üncü maddesine göre “Türkiye, bu Kesimin bundan önceki Maddelerdeki hükümlerin, Türkiye'nin Müslüman-olmayan azınlıklarıyla ilgili olduğu ölçüde, uluslararası nitelikte yükümler meydana getirmelerini ve Milletler Cemiyetinin güvencesi altına konulmalarını kabul eder”.
- Ancak İstanbul Rumları çok kısa zamanda bu korumaların yalnız kağıt üzerinde kaldığını anlamışlardır. Lozan Antlaşması Türkiye Cumhuriyetinin uluslararası kuruluş antlaşması olduğunu söylemek önemlidir.
- Türkiye – Yunanistan arasında 1930 yılında ilişkilerin iyileşmesine rağmen devrin T.C. hükümetleri devamlı bir şekilde, nüfus oranları Osmanlı devrinde %35 olan ve Cumhuriyetin ilk yıllarında %2'e düşmelerine rağmen, azınlıkların bir iç tehlike unsuru teşkil ettiği prensibinden kaynaklanan azınlık karşı politikalarını sürdürmüştür.

- Öncelikle Türkiye de yapılan araştırmalar neticesinde, Rum azınlığının yazgısı, yani bu nüfusun yok olma derecesinde azalması, o devrin bazı Hükümetlerinin uyguladığı siyasetten kaynaklandığı, ortak bir tespit olarak belirlenmiştir

Lozan Antlaşması Azınlıkların Korunması şartlarının 1923-1940 döneminde ihlalleri

- Lozan Barış görüşmelerinde Türk Heyetinin başkan yardımcısı olan Dr. Rıza Nur, Türk tarafının Lozan barış görüşmelerinde izlediği politikayı anlattığı 2 Mart 1923 günlü Meclisin gizli celsesindeki “Akalliyetler [azınlıklar] kalmayacaktır...” diye başlayan açıklaması gelecek günlere ışık tutar.
- Rum okullarına müdahaleler- Rum okullarındaki 160 öğretmenin azledilerek işten çıkarılması.
- Türkiye, Lozan görüşmelerinde (10 Ocak 1923), Ekümenik Patrikhanenin İstanbul’da kalmasını kabul etmesine rağmen, Patrikhane’ye karşı bir çok engeller ve sınırlamalar koymuştur. Bu konudaki azınlık karşıtı politikalar 30 Ocak 1925 günü Patrik 6nci Konstantin’in bir trene bindirilerek sınır dışı edilmesine kadar varmıştır.
- Devrin T.C. Hükümeti aynı zamanda kendisini Türk-Ortodoks Patriği ilan eden Eftim Karahisaridis – Erenerol’a destek vererek (Türk-Ortodoks Patrikhanesinin kuruluş izni Ankara hükümetinin ilk kararlarından biridir) Karaköy’de zengin dört kiliseyi işgal etmesine izin verilmiş bu cemaatsiz organizasyon 80 yıl boyunca Ekümenik Patrikhane’ye karşı aktif saldırı aracı olarak kullanılmıştır.
- Osmanlı pasaportu ile İstanbul’dan ayrılan 40.000 Rum’un “firari” olarak tanımlayarak mallarına ve mülklerine el konulması. Devletin 23 Ağustos 1924’te malının başında bulunmayan ve bu tarihten önceki tarihlerde gayrimüslimlerce edinilmiş tüm malları müsadere etme hakkına sahip olduğu ilan edildi.
- Devlet ve yabancı şirketlerde çalışan bütün Rumların işlerinden zorla çıkarılmaları (1923-24).
- İstanbul Rum Edebiyat Cemiyetinin kapatılarak (1923) zengin arşivine ve kitaplarına el konulması. Aynı zamanda Heybeliada Rum Ticaret Yüksek Okulu ve Fransız-Elen Lisesi’nin kapatılması.
- Lozan antlaşması ile aile hukuk yetkilerine sahip olan Rum milli meclisinin baskı ile feshi (1926) ve üyelerinin tanınan azınlık haklarından vazgeçtiklerini açıklamaya zorlanmaları.
- İstanbul Barosuna kayıtlı Rum Avukatların $\frac{3}{4}$ ’ünün üyelikten çıkarılarak meslekten men edilmesi.
- 24 Ocak 1924 tarihli değişiklikle eczane açma yetkisinin ‘Türk bulunma’ meselesine bağlanması, İstanbul doğumlu Yunan vatandaşı eczacıların işsiz kalmalarıyla sonuçlandı (1924).
- Türkiye-Yunanistan iyi ilişkileri zirvede olmasına rağmen mübadeleden istisna olan 12.000 Yunan vatandaşı Rum’un 2007 Meslekler Kanunu (1932) göç ettirilmesi.
- Çok sayıda Vakıf gayrimenkullerine el konulması(1936) ile tek mütevellî ataması ile vakıf yönetimi seçimlerinin uzun süre iptali... Gibi sistem dahilinde devam eden bir ihlaller listesini uzatabiliriz.

Lozan Antlaşmasına rağmen 1940-1946 yılları arasında Azınlıklara Karşı Uygulanan Sistemli Baskı Politikaları

1941 yılının Mayıs ayında, Nazi ve Faşist güçlerin Yunanistan ve Yugoslavya'yı işgal etmelerinin ardından, devrin tek parti hükümeti

tarafından çıkarılan gizli bir kararname ile 18-45 yaşları arasında olan bütün (40.000) Gayrimüslim erkekler amele taburlarına sevk edilerek çok ağır şartlarda ve İstanbul'a gelme izini verilmeksizin, yol, hava alanı ve bina inşaatı gibi işlerde, çok zor koşullarda çalıştırılmıştır. Hatta zaman zaman özel inşaat firmalarına işçi olarak da kiralanmışlardır.Tarihte bu olay 20 kur'a Nafia Askerleri olarak bilinir. Bu icranın sebep ve düşünceleri hakkında kesin bir bilgi yoktur. Ancak bu taburların terhisinin Savaşın yön değişimine rast gelmesi düşündürücüdür (Kasım 1942). Terhisin savaş Avrupasında olanlar ile alakalı olduğu gibi, ayrıca bir çok yoruma da açıktır. Yaşlı olanlar Trakya'daki çalışma kamplarında, daha genç olanlar ise iç ve doğu Anadolu bölgelerine gönderilerek angarya olarak toplama kamplarında çalıştırılmıştır. Ellerinde kazma kürekten başka bir şey olmayan bu askerlerin bu çalışma kamplarında kaç kişinin ağır koşullara dayanamayarak yada iş kazalarında can verdiği bilinmemektedir. Nafia askerlerinin önemli bir sayısı üçüncü kere askerlik yapmıştı (1nci Dünya Savaşında Amele Taburları ve Cumhuriyet döneminde askerlik hizmeti

Varlık Vergisi 1942-1944

Azınlıkların Ekonomik Çökertilmesi

TBMM, savaş ortamının Türkiye ekonomisinde yarattığı sorunları sebep göstererek (karaborsacılık, ihtikar... gibi) 11 Kasım 1942 tarihinde meclis oturumunda hazır bulunan 350 milletvekilinin oy birliğiyle onayladığı bir yasa ile, tüm vatandaşlara uygulanacak olağanüstü bir vergi kabul edilmiştir (verginin oranı Müslümanlara varlıklarının ortalama % 4.94 iken, Rumlardan varlıklarının % 156'sı oranında vergi alınmıştır). Vergi adı altındaki bu uygulama Gayrimüslimler için bir ekonomik faciadan başka bir şey değildir ve Gayrimüslimlerin ekonomik olarak tüketilmesine yönelik olarak uygulanmıştır. Vergiyi uygulayan İstanbul Defterdarı Faik Ökte, 1952 yılında yayınladığı VARLIK VERGİSİ FACİASI başlığını verdiği kitabında gerçekleri kamuoyuna açıklar. Tek partinin mahalli önde gelenlerince, Gayrimüslimlerin itiraz hakkı olmadan ne kadar vergi ödemesi gerektiğini, tamamen subjektif (bunaarez veya kötü niyet demek gerekir) kriterlere dayanarak ödeme gücünün çok üstünde bir astronomik miktar olarak saptanmıştır.

Verginin 10 gün zarfında ödenmesi şart koşulmuş ve bu müddet zarfında ödenilmediği takdirde derhal mal ve mülklere haciz konularak, açık artırma ile mal ve mülkler mezatta satılığa çıkarılmıştır. Tahsil edilen rakamın ödenecek miktarı karşılamaması halinde ise Gayrimüslimler, çok kötü iklim şartları hakim olan kışın dondurucu soğukunda Aşkale ve Kop Dağında, yazın kavurucu sıcaklığında da Sivrihisar'daki toplama/çalışma kamplarında hayat boyu - zorunlu çalışma kamplarında günlük ücret bir liradır. Ortalama 500.000 lira borçlandırılan bir Rum vatandaşın bu kamplardan normal şartlarda çalışarak borcunu ödemesi ve geri dönmesine imkan yoktur - çalışmaya sevk edilmiştir (çoğunluğu 60 yaşından yukarı olan sayısı 2500 T.C. vatandaşı Gayrimüslim, bu çalışma kamplarına sevk edilmiştir. Bu yaşlı insanların kaçının kamplarda ağır koşullara dayanamayarak vefat ettiği de bilinmemektedir). Kanun, Ağustos 1944 tarihinde yürürlükten kaldırılmış, ancak Gayrimüslim toplumların geri dönüşü olmayan ekonomik ve kültürel faciasına sebep olmuştur. Zorla tahsil edilen bu astronomik miktarlar bugüne kadar Varlık Vergisi kurbanlarına iade edilmemiş, iadesi bugüne kadar da dile getirilmemiştir.

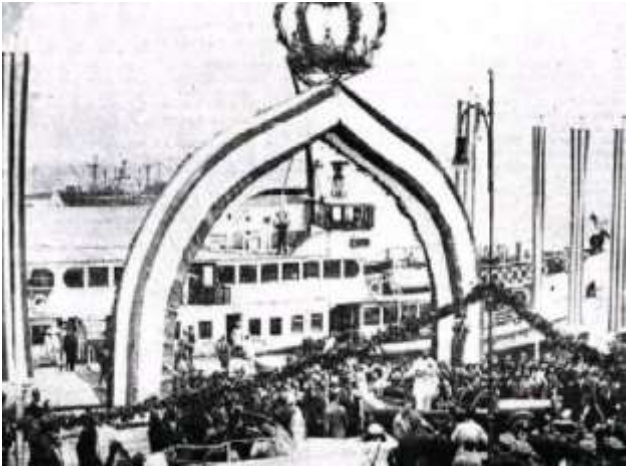

AŞKALEDE VARLIK VERGİSİ MÜKELLEFLERİ ÇALIŞIYORLAR:
Mühendis - Aferin Bohoraçlı, taşları güzel tanzim etmişsin.
Bohor - Elbette paşa, İstanbulda istifçüdüm!

6-7 Eylül 1955 Saldırısının Hazırlanması 1946-55

- 1946 yılında CHP tarafından hazırlanan “Azınlıklar Raporu”nun Rumlarla ilgili bölümünde şu ifadeler yer almaktaydı: “Anadolu’da bugün Rum yok denecek kadar azdır. Hiçbir yerde ilerde bir tehlike teşkil edecek durumda değildir. Binaenaleyh Rumlar için esaslı tedbir alınması gereken yerimiz İstanbul’dur. Bu hususta söylenecek tek söz, İstanbul’un fethinin (500) yıl dönümüne kadar İstanbul’u tek Rumsuz hale getirmektir”. (Rıdvan Akar, “Bir Resmi Metinden Planlı Türkleştirme Dönemi”, Birikim, sayı 110 (1998), s.68-75).
- NATO ülkelerinde soğuk savaş ortamında Stay Behind (Komünist bir rejimin NATO ülkesinde iktidarı ele geçirmesi durumunda direnişi düzenleme amaçlı-Geride Kal) mekanizmasının Türkiye’deki kolu 6-7 Eylül olaylarındaki kilit rolü son yıllarda tartışılmıştır.
- Türkiye’deki basın bir kısmı, temelsiz olarak, İstanbullu Rum toplumunu Kıbrıs’taki gelişmeler ile ilişkilendirerek, bir nefret ortamı yaratılmasına ve İstanbul Rumlarının bir iç düşman olarak algılanmasında öncü olmuştur. Bu tutuma dönemin Hürriyet gazetesi en önemli rolü üstlenmiş ve Sedat Simavi, Hikmet Bil, Mehmet Emin Yalman makaleleri ile gerekli nefret ortamını yaratmıştır.

- Devletin himayesi altında Kıbrıs Türktür Cemiyeti 1954 yılında kurulmuş ve bütün ülkeye şubeler açılmıştır. Bu Cemiyet 6-7 Eylül 1955 olaylarında koordinasyon rolünü üstlenmiştir.
- Bu gelişmeler olurken Türkiye - Yunanistan ilişkileri bir balayı dönemini yaşamaktadır.

1955 Yılı Yazı

- Büyük Britanya Hükümeti Kıbrıs adasına yönelik kolonyel politikası çerçevesinde Yunanistan ve Türkiye arasında ve Kıbrıs'taki iki toplum arasında böl ve hükmet prensibini sistematik ve asırlara dayanan kolonyel tecrübesi ile uygulamıştır. Bu politika doğrultusunda, 29 Ağustos 1955 tarihinde, üç devletin (Türkiye, Yunanistan ve Britanya) katıldığı ve başlığı Doğu Akdeniz'de Güvenlik olan bir Konsferans Düzenlemiştir.
- Büyük Britanya Atina Elçisi Ağustos 1954 tarihinde Londra'ya gönderdiği raporda Türkiye ve Yunanistan ilişkilerin şu anda çok iyi olduğunu ancak Selanik'te Mustafa Kemal Atatürk'ün evinin duvarına tebeşir ile yazılacak bir sloganın bu iyi ilişkileri bozabileceğini yazmıştır (PRO FO 371/1 17642, RG 1081, Embassy Reports19.08.1954). B. Britanya Dışişleri Bakanlığı 1955 ilkbaharında eğer Türkiye'de bir kaç ayaklanma olursa Dünya kamuoyu iki ülke arasında ilişkilerin pek de iyi olmadığını öğrenecektir (Robert Holland, "Greek-Turkish Relations, İstanbul and British Rule in Cyprus, 1954-59, Bull. of the Centre for Asia Minor Studies, (1993/94), sayfa. 327-365.
- Türkiye basınının bir kısmı devamlı olarak Kıbrıs'da Türklere karşı bir katliamın yapılacağını ve Batı Trakya'daki Müslüman Azınlığına baskılar yapıldığını yazarak, İstanbul Rumlarının refah içinde yaşadıklarını sorgulamıştır.
- Kitleysel saldırı hazırlıkları Ağustos 1955 ayı süresinde devam etmiş ve İstanbul Rum Toplumu kurumları, işyerleri ve evleri önceden işaretlenerek hedeflerin listeleri hazırlanmıştır.

İstanbul Rum Toplumun Tasfiye Harekatının Hazırlanması – Selanik Provokasyonu

- 5 Eylül gecesi T.C. Selanik Konsolosluk binası ile aynı arsada bulunan (Yunanistan Hükümetince kamulaştırılarak Türkiye'ye armağan edilen) Mustafa Kemal Atatürk'ün doğduğu ev olduğu kabul edilen yapıya, sonradan kuşkusuz bir şekilde ispat edildiği gibi, gizli istihbarat teşkilatı üyelerince diplomatik torba ile Türkiye'den taşınmış küçük çapta patlayıcı madde kullanılarak bir sözde bombalama olayı yaratılmıştır. Provokasyonun amacı Yunanlıların Atatürk'ün evini tahrip ettiğini göstermekti.
- Ancak Konsoloslukun dışında bulunan güvenlik mensupları olaya müdahale ederek Yunanistan vatandaşı olan failleri yakalamış ve adalete teslim etmişlerdir. Çevre duvarının yüksekliği ve bulunan bütün diğer veriler olayın içten yaratıldığını göstermiştir.
- Ancak olaydan yargılanan failer ve elebaşı olan tutuklu Oktay Engin, Türkiye Hükümetinin baskısı sonucu Selanik mahkemesine yazdırılan karar neticesinde olaydan 9 ay sonra salıverilmiş ve failer Türkiye'de kahramanlar gibi karşılanmıştır. Oktay Engin kariyerini Türk güvenlik bürokrasisinde tamamlamış, Türkiye'deki güvenlik bürokrasisinde üst düzeyde görev yaptığı yıllar süresinde Azınlık Tali Komisyonu üyesi olarak İstanbul ve Gökçeada-Bozcaada Rum Topluluklarına uygulanan baskı politikalarında önemli roller üstlenmiştir.

Ο κλητήρας του τουρκικού προξενείου στη Θεσσαλονίκη Μεχμέτ Ουλού Χασάν.
The usher of the Turkish Consulate in Salonica Mehmet Oglu Hasan (1955)

Η οικία στην οποία γεννήθηκε ο αναμορφωτής του τουρκικού κράτους Κεμάλ Ατατούρκ.
The house in Salonica where Kemal Atatürk, the reformer of the Turkish state, was born.

1991 Yılında önemli bir demeç

6-7 Eylül olaylarının olduğu sırada Seferberlik Tetkik Kurulu'nda görevli olan, 1988-1990 yılları arasında MGK genel sekreterliği yapan Sabri Yirmibeşoğlu, gazeteci Fatih Güllapoğlu'na verdiği röportajda 6-7 Eylül olayları hakkında şu demeci vermiştir:

"6-7 Eylül de bir Özel Harp işidir. Muhteşem bir örgütlenmeydi. Amacına da ulaştı (Türk Gladio'su İçin Bazı İpuçları,"Tempo Dergisi, S. 24, 9-15 Haziran 1991, bu sözleri Sabri Yirmibeşoğlu 21.09.2010 da bir televizyon kanalındaki röportajında yalanlamıştır)"

Tasfiye Harekatının Yürürlüğe Girmesi

- 6-7 Eylül 1955'ten birkaç gün önce hedefler işaretlenmiş ve öncelikli hedef olarak Rum kiliseleri, mezarlıklar, iş yerleri ve evler tespit edilmiştir.
- İstanbul dışından büyük sayıda çapulcu-talancı taşınmış ve bunlar 40-50 kişilik bölükler halinde örgütlenerek, demir çubuk ve tahribat aletleri ile donatılmıştır.
- Tahripçi bölükler elinde listelerle birlikte kamyon, otobüs ve gemiler ile hedef semtlere taşınmıştır.

“Atamızın evi bombalandı” manşetiyle ikinci baskı yapan Mithat Perin'in sahibi ve Gökşin Sipahioğlu'nun yazı işleri müdürü olduğu Demokrat Partisi yanlısı İstanbul Ekspres gazetesi genelde tirajı 20.000 civarında olduğu halde aynı gün tekrar baskılarla 6 Eylül'de toplamda 290.000 rakamına ulaşmış ve o dönemde kurulmuş olan Kıbrıs Türktür Derneği üyelerince bütün İstanbul'da satılması ve dağıtılması üstlenilerek, halkı galeyana getirmek üzere kullanılmaya başlandı. Gazetede yayınlanan hasara uğrayan Atatürk'ün evinin resimleri fotomontaj ürünü olduğu daha sonra ortaya çıkmıştır.

Tahrip Harekatının Gerçekleşmesi

- 6 Eylül günü öğleden sonra saat 6 da Taksim meydanında oluşturulan gösteri, kısa zamanda Rum mağazalarına, Zapyon Kız Lisesine ve Aya Triada Kilisesinin tahrip ve yağma eylemlerine dönüşmüştür.
- İstiklal caddesinde bulunan ve çoğunluğu Müslüman olmayan T.C. Vatandaşı olan fertlere ait olan dükkanlar ve iş yerleri tahrip ve yağma edilmiştir.

Saldırıların Üç Fası

İstanbul Rum kurumlarına ve mülklerine saldırılar saat 7 de İstanbul'un birçok semtinde – Beyoğlu-Tarihi yarımada-Boğazın Avrupa ve Asya yakaları ve Adalar'da aynı zamanda başlamıştır. Bu gerçeklik önceden planlamayı göstermektedir.

Saldırlara 100.000 kişinin katıldığı tespit edilmiş olup saldırılar üç safhada gerçekleştirilmiştir:

- Kapı ve kepenklerin kırılması:
- Yağma ve Tahrip
- Kundaklama

Kitlisel Tahripler

- Öncelikli hedefler: 64 Rum kilisesi, Mezarlıkları, Okullar, Hayırsever ve Kültür Cemiyetleri, Rum İş yerleri ve evleri olmuştur.
- Aynı zamanda Ermeni ve Yahudi cemaatlerinin kurumları ve üyeleri de bu kitlesel saldırılardan paylarını almıştır.
- Heryerde işitilen slogan **“Bugün malınıza yarın canınıza!”** idi.

Güvenlik Güçlerinin Seyirci Kalması, Cesaretlendirmesi ve Bazıların Destekleyerek Katılımı

- Güvenlik güçlerinin seyirci kalmalarının yanı sıra, bir çok durumda saldırganlara destekleyen tutum almışlardır.
- Başbakan Adnan Menderes ve Cumhurbaşkanı Celal Bayar, olayların başlaması sırasında İstanbul içinden geçmişler, İçişleri Bakanı Namık Gedik ise olayları bulunduğu valilikten takip etmiştir.

Saldırların Bilançosu

(Kaynak Helsinki Watch, Kitaplar Ch. Christidis, S. Vryonis)

- 71 Kilisenin Yağmalanması ve Kundaklanması
- 26 Okul, 5 Spor Tesisinin Tahribi
- 4500 Mağaza ve İş yerinin tahribi ve 3 Rum Gazetesi tesislerinin tamamen yağmalanması
- Rum mezarlıklarına büyük çapta hasarlar verilmesi, Zeytinburnundaki Zoodohos Piği Manastırında bulunan Patrik mezarlarının tahribi.
- 2100 Eve saldırılarak tahribi.
- 37 Rum vatandaşın ölümü.
- NATO Karargahında görevli Yunan subaylara ve ailelerine saldırı.
- 300 den fazla Rum kadınına tecavüz.

Ο πατριάρχης Αθανάσιος Α΄ (αριστερά) να σέβεται τον αξιοπρόσωπο τάφο του πατριάρχη του Ορθόδοξου Πατριαρχείου Αθηνών.
Patriarch Athanasios picking his hair before the lamentable sight of the grave-robbing of the Patriarchal tomb.

Ο πατριάρχης Αθανάσιος Α΄ να εξέρχεται από τον τάφο του πατριάρχη του Ορθόδοξου Πατριαρχείου Αθηνών.
The Patriarch emerging from the ruins, having prayed in the once sanctuary of the church of Virgin Mary at Delyratse Gate.

Μία άλλη άποψη της εκκλησίας στην Δελιράτσε που έχει καταστραφεί από τους βομβαρδισμούς.
Another view of the nave with the shattered chandeliers seen.

Το εσωτερικό του ναού με τις καταστραφέντες κολώνες, τα σπασμένα και τους σπασμένους.
The center of the church with the destroyed towers, holy items, and chandeliers.

Ertesi Gün

- Saldırılar sıkıyönetim ilanına rağmen 12 saat sürmüştür.
- Zararlar devrin bir milyar doları civarında tahmin edilmiştir.
- Ancak en önemlisi Rum toplumuna karşı yapılan manevi ve kutsal değerlerini temsil eden nesnelere tahribini gören Rum Toplumunun geleceğine dair ümidini kaybetmesidir.

Το δεξιό κλίτος του ναού της Ι. Μονής Ζωοδόχου Πηγής γεμάτο συντρίμια.

*The right wing of the church of the Patriarchate (southern side of the church of St. George):
The grounds are full of thrown stones and broken window glasses after the raid.*

7 Eylül 1955

- T.C. Hükümeti olaylar ile ilişkisini reddetmiş ve saldırıların solcu entelektüeller tarafından düzenlendiğini söyleyerek 50'ye yakın aydını tutuklayarak hapsedmiştir.
- 3000 kadar çapulcu /talancı da tevkif edilmiş, ancak kısa zamanda salıverilmişlerdir

Uluslararası Tepkiler

- İstanbul'daki Konsolosluk yetkilileri temsil ettikleri devletlere gönderdikleri raporlarla saldırılar sonucundaki tahribatın boyutlarını kayıt altına almışlardır.
- Yunanistan hükümetinin reaksiyonu ılımlı olmuş ve Birleşmiş Milletler nezdinde hiç bir girişim yapmamıştır. Türkiye hükümetinin girişimleri sonucunda, Dimitrios Kalumenos'un saldırıları belgeleyen, 6-7 Eylül 1955 saldırıları sırasında yapılan tahribatın fotoğraflarını içeren ve Yunanistan Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan ve basılan "Kara Kitap" yasaklanmış, toplanarak eritilmiştir.
- B. Britanya hükümeti ise pogroma gidecek ortamı hazırlaması sebebiyle olayları küçümsemiş, A.B.D. soğuk savaş ortamından dolayı mağduru ve faili aynı kefeye koymuştur. Devrin ABD Dışişleri Bakanı John Foster Dulles 20 Eylül 1955'de Yunanistan ve Türkiye hükümetlerine gönderdiği mektupla olayın unutulmasını istemiş ve iki ülkenin Sovyet tehdidine karşı beraber olmalarını emretmiştir. ABD için Nato'nun Güney-Doğu kanadı önemlidir. Ancak olayların sonucunda Nato'nun Güney-Doğu kanadının çöktüğünü söyleyebiliriz.
- New York Eyalet Meclisi dayanışma önergesi onaylamış ve yayınlamıştır.
- Dünya Kiliseler Konseyi dayanışma mesajı yayınlamış, mağdurlara maddi yardım ile birlikte, durumu incelemek için bir heyet göndermiştir.

Sonraki Yıllar

- Devrin T.C. Hükümetinin tüm çabası, yürürlükteki imha planı çerçevesinde Rum Toplumunun bir saldırıya uğradığını gösteren verileri yalanlamak ve gizlemek istikametinde olmuştur.
- Saldırıların boyutlarını gizleme teşebbüsü, İstanbullu Rum Fotoğrafçısı Dimitri Kalumenos'un çektiği fotoğraflar ve bunların gazeteci Yeorgios Karagiorgas'ın teşhir etmesi neticesinde başarısızlıkla sonuçlanmıştır.
- Mağduriyetlerin tazmin edilmesi siyasi bir oyuna dönüşmüş ve ancak hasarların %10'u kadar bir tazminat ödenmiştir.

Η ΣΤΑΥΡΩΣΙΣ
ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ
THE CRUCIFIXION OF CHRISTIANITY

Η ερείκη του εσωτερικού του ναού, που καταστράφηκε από τους εχθρούς της θρησκείας και της ανθρωπότητας.
The architecture side of the church at Vöcherhal (before) by the monks who destroyed the furniture and the holy items.

Το εσωτερικό του ναού πριν από την καταστροφή του το 1905.
The holy chapel at Vöcherhal before the tragic incidents of 1905.

Olayların Planlı bir Eylem Sonucu Sonucu Olduğunun İspat Edilmesi

- Olaylar sırasında iktidar olan Hükümet 27 Mayıs 1960 askeri darbesi neticesinde devrilmiş, devrik Adnan Menderes hükümeti üyeleri Yassıada'da düzenlenen olağanüstü ve temyiz hakkı olmayan mahkemelerde yargılanmıştır.
- Mahkemeler sırasında 6-7 Eylül olayları da yargılanmıştır. Ancak bu mahkemeler, olayların üstünün örtülmesi ve gerçek faillerin aklanması istikametinde kararlar almış, Pogromu planlayan ve yürürlüğe koyan mekanizmaları ortaya çıkarmamıştır. Darbe neticesinde devrilen hükümet üyeleri bir kaç yıl cezalara çarptırılmış ve mahkeme Yassıada'daki diğer mahkemeler ile birleştirilmiştir.

Tasfiyenin Devamı Lozan Antlaşmasına Tabi İstanbul Doğumlu Yunanistan uyruklu Rumların Sınır Dışı Edilmesi 1964-65

- İstanbul Rum Toplumuna karşı yürütülen sistemli baskılar 1964-65 yıllarında kitlesel sınır dışı eylemleri ile devam etmiştir.
- İsmet İnönü başkanlığındaki dönemin hükümeti, Lozan antlaşmasına göre İstanbul'da yaşama hakkı olan 12.000 Yunanistan vatandaşı Rumları sözde zararlı faaliyetlerde bulunduğunu gerekçe göstererek, mülklerini bloke edip herşeylerine el konarak sert şartlar altında sınır dışı etmiştir. Bu sürgün neticesinde 90.000 olan İstanbul Rum nüfusu bir yıl süresinde 30.000'e düşmüştür. Bu kitlesel sınır dışı etme olayı Lozan Antlaşmasının en ciddi ihlalini teşkil etmektedir.

Baskıların Bir Sistem Dahilinde Sürdürülmesi

T.C.Hükümetleri 1955-2003 yıllarını kapsayan dönemde, Türkiye’de yaşayan Rum toplumuna yönelik kısıtlama ve baskı önlemlerine devam ederek T.C. Anayasasının sınırlı insan hakları içerikli maddelerini dahi ihlal etmişleridir.

Bunların en önemlileri:

- Heybeliada Ruhban okulunun kanunların çiğnenerek kapatılması.
- Azınlık vakıfları ve şahsi mülkiyet haklarının ihlali: Yüksek mahkeme olan Yargıtay, 1974 yılında aldığı bir kararla, vatandaşı olan Azınlık mensublarını Yabancı olarak nitelemiş, Cemaat Vakıflarının 1936 dan sonra edinmiş olduğu binlerce kıymetli gayri menkullerine el koymanın yolunu açmıştır. 2003 den sonra çıkarılan kanunlar henüz bu kitlesel insan hakları ihlalinin giderilmemiştir.
- Bu ihlaller son yıllarda azalmasına rağmen, geçen uzun süre nedeniyle, şahsi mülkiyet haklarının ciddi derecede ihlali ve buna bağlı mülkiyet sorunları devam etmektedir.
- Azınlık okullarına baskılar ve kısıtlamalar, atanan yardımcı müdür vasıtası ile yapılmış ve alınan sistematik bir çok idari önlemler ile öğrenci sayısı azaltılmış ve bu süreçte büyük sayıda azınlık öğretmenleri işten çıkarılmıştır. Son 10 yıl süresinde sorunların kısmen giderilmesi önemli ve olumlu, fakat henüz sınırlı bir gelişmedir.

T.C. Yüksek makamlarının 2003 yılından sonra bir çok vesile ile Rum ve öbür azınlık toplumlarına karşı a Cumhuriyet döneminde ağır baskı politikalarının uygulandığını kabul etmelerini de olumlu bir gelişme olarak sayabiliriz.

Gökçeada (İmroz) ve Bozcaada (Tenedos) Rum Toplumlarına karşı Uygulanan sistemli Eritme Programı

Lozan Antlaşmasınının 14. maddesi uyarınca bu iki Ege adası T.C. hakimiyetine yerel nüfusun kendini idaresi şartı ile devredilmiştir. Ancak bu şart hiç bir zaman uygulanmamıştır*.

- 1964 yılındaki devrin T.C. Hükümeti Eritme Programı kapsamında bu iki adadaki Rum okullarını kapatmış ve devamında Gökçeada'da ağır ceza mahkumlarının tutulduğu açık cezaevi kurarak, adada ciddi güvenlik sorunları yaratmıştır. Bu şartlar Rum toplumun büyük kısmını göçe zorlamış ve göçle sonuçlanmıştır.
- Aynı zamanda idari önlemlerle Rumların mülkiyet hakları geniş çapta çiğnenmiş, meraları tazminatsız kamulaştırmalar ile yok edilmiştir. Bu ekonomik yoketme planı adanın TC vatandaşı olan Rum halkına uygulanmıştır.
- Bu baskıların neticesine iki adada 12.000'i aşan Rum nüfusu, bugün Gökçeada'da 300 ve Bozcaada'da 10 kişiye inmiştir.
- Çanakkale Barosundan Avukat Erhan Pekçe'nin 2013 yılında eline geçen, 1962 yılında kaleme alınan Eritme Planına dayanarak T.C. Mahkemesine başvurarak devrin yetkililerini etnik arındırma politikası uygulamakla suçlamıştır.
- Son yıllarda bu iki ada halkına uygulanan baskılar önemli derecede kaldırılmış ve Avrupa İnsan hakları Mahkemesinin ve Avrupa Konseyinin kararları ve önerileri ile Rum toplumunun varlığını devam ettirme istikametindeki uygulamalarda ilerlemeler kaydedilmiştir. Gökçeada'da Rum okullarının 50 sene sonra açılması önemli ve olumlu gelişme örneklerinden biridir.

*14. madde: "Türkiye egemenliği altında kalan İmroz ve Bozca Adaları, yerel yönetim ve kişi ve malların korunması konusunda, yerli elemanlardan oluşan ve müslüman olmayan yerli halka her bakımdan güven verici özel bir yerel yönetimden yararlanacaktır. Bu Adalarda güvenlik ve düzen, yukarıda sözügeçen yerel yönetim eliyle yerli halk arasından toplanan ve yerel yönetimin emrinde bulunan bir polis tarafından sağlanacaktır".

İREF'in T.C. Hükümeti nezdinde Telafi Önerileri

İstanbul Rumların Evrensel Federasyonu (İREF) son 5 yıl zarfında T.C. Hükümeti ile geliştirdiği doğrudan temaslarında, Rum toplumuna karşı uygulanan sistemli ve uzun zamandır süren kitlesel insan hakları ihlalleri sonuçlarının giderimi ve haksızlıkların telafisine yönelik acil adımların, artık daha fazla beklenmeden atılmasının kaçınılmazlığını ısrarla dile getirmiş ve şu anda İstanbul'da yaşayan Rum toplumu ile birlikte vatanlarından uzakta bırakılan İstanbul Rum Toplumunun sorunlarının giderimi için T.C. Hükümetine öneriler sunmuştur. Kabul edilmesi ve anlaşılması gereken önemli gerçek; İstanbul Rum Toplumunun %98 oranındaki çok büyük bir bölümünün yurtlarından uzakta yaşayan ve yaşamak zorunda bırakılan bir toplum olduğu ve ulaştığımız evrensel insan hakları gereği olarak durumu değiştirecek adımların atılmasının zorunlu olduğudur..

İREF'in odaklandığı öneriler ve ilerleme kaydedilen konular aşağıdadır:

- Vatandaşlıkların geri verilmesi. Konu bilhassa vatandaşlıktan çıkarılan 40.000 civarında İstanbullu Rum erkek nüfusu ilgilendirmektedir.
- Yeni nesillere vatandaşlığın verilmesi
- Rumca kitapların Rum okullarında kısa zamanda ulaştırılması.
- Rum okullarına öğrencilerin kayıt edilme sorunlarının giderilmesi.
- Azınlık Vakıflarına el konulan mülklerinin geri verilmesi.
- Yurt dışında yaşamaya mecbur edilen Rum Toplumun genç nesillerine yönelik İstanbul'a Dönüş Programının desteklenmesi.
- Şahsi mülkiyet sorunlarının çözümü.
- Kendi vatandaşlarını rehine olarak gören ve başka hükümetlere baskı aracı olarak kullanılan *Mütekabiliyet* prensibinin artık insan haklarının günümüzde ulaştığı seviye dikkate alınarak terk edilmesi.

Sorunların çözümünde kaydedilen ilerlemeler kısıtlı ve tatmin edecek seviyeden uzak olmasına rağmen İREF, İstanbul Rum Toplumunun insan hakları sözleşmelerine dayanan ve T.C. Anayasası ve Kanunlarından kaynaklanan haklarını temin etme ve koruma çabalarına devam edecektir.

Sonuçlar

- 6-7 Eylül 1955 Pogromu temelde azınlık toplumlarını iç düşman gören bir siyaset zincirinin önemli bir halkasını oluşturmaktadır. Objektif tarih araştırmalarının göstermiş olduğu gerçek; azınlıklara karşı bu siyasi davranışın Türkiye – Yunanistan ilişkileri veya Kıbrıs sorunları ile alakasının çok az olduğudur. Bu siyasi programın İttihat ve Terrakki zihniyetinin devamı olduğu ve azınlıkların vatandaş değil, doğduğu topraklarda yabancı olarak algılanmasından doğmaktadır.
- Azınlıklara karşı güdülen politikalar bilhassa 27 Mayıs 1960 darbesinden sonra yoğunlaşmış ve 1962 yılında İsmet İnönü başbakanlığından itibaren 2003 yılına kadar aktif olan Azınlıklar Tali Komisyonu koordinasyonu altında yürütülmüştür. 1964 Sınır Dışı sürgünü ve Gökçeada – Bozcaada'nın Rumsuzlaştırılması bu sürecin önemli aşamalarıdır.

6-7 Eylül 1955 olaylarının 60ncı Yılında T.B.M.M sine sunulan Memorandum Mahiyetinde Dilekçe

Memorandum mahiyetindeki işbu öneri-dilekçe, normalde halen İstanbul'da yaşamlarına devam ediyor olmaları gerekirken, kendi iradelerine aykırı olarak, çeşitli uygulamalarla göç etmeye zorlanıp İstanbul'dan uzak yaşamaya mecbur bırakılmış, sayıları 100.000 den fazla İstanbullu Rumu temsilen, İstanbullu Rumların Evrensel Federasyonu (İREF) tarafından dikkatinize sunulmuştur. Söz konusu cemaat, 1923 Lozan Antlaşması kapsamında öngörüldüğü gibi, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak, doğup büyüdüğü ve vatanları olarak bildikleri ve hissettikleri topraklarda yaşıyor olmaları gereken İstanbullu Rumların, 98% gibi büyük bir çoğunluğunu teşkil etmektedir.

Bu öneri-dilekçenin derlenmesinde göz önüne alınan hususlar, aşağıda sıralanmaktadır :

1. Günümüzde medyanın yarattığı olanaklarla, Türkiye'nin hem dâhilinde, hem haricinde ön plana gelerek geniş kitlelere yansıyan, Türk sinemasına konu olan, modern Türkiye'nin ileri görüşlü genç nesilleri, eğitim, sanat, ilim camiası mensupları, entelektüel çevreleri tarafından kınanan ve protesto edilen 6-7 Eylül 1955 gecesi olaylarının olumsuz sonuçları halen etkindir. Her ne kadar Rum cemaatinin fertlerinin büyük bölümü İstanbul'dan 1964 yılında Lozan Nüfus Mübadelesi Sözleşmesine göre İstanbul'da yaşama izni olan Yunan vatandaşlarının sınır dışı edilmesi ile göç etmek zorunda kalsa da, 1955 yılının 6-7 Eylül'ünde yaşanan olaylar da büyük bir kırılma yaratmıştı. Cumhuriyet döneminde sayıları 100 binden fazla iken, artık 3 binin altına düşmüş ve halen günden güne azalmaya devam ederek yavaş yavaş yok olmaya mahkûm bırakılmıştır.

2. Hem devletin zirvesi hem hükümet azınlık toplumlarına karşı yapılan ayrımcılıkları ve özellikle 6-7 Eylül 1955 Pogromunu yakın dönemde lanetlediler. T.C. Cumhurbaşkanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan, başbakanlığı döneminde 2010 yılında "Devletin binlerce yıl birlikte yaşadığımız azınlıklara hoyratça davrandığını ifade ettim. 6-7 Eylül olaylarının yakın tarihimizin omuzlarımıza yüklediği ağır bir yük olduğunu ilk kez ben dile getirdim" demiş, Başbakan Sayın Ahmet Davutoğlu da bu yıl "Artık hepimiz çok açık yüreklilikle bu tarihle bu tecrübelerle yüzleşmekten kaçınmamalıyız. Yani 6-7 Eylül olaylarını acılarını bizim unutmamız mümkün değil. İstanbul sokaklarındaki o görüntüleri, bugün herhangi birinin tasvip etmesi de mümkün değil" ifadelerini kullanmıştı. AK Parti iktidarları döneminde Rum cemaatinin Türkiye haricinde yerleşip yaşamaya mecbur bırakılmış, yüzde 98'lik en büyük kesimine açık davette bulunarak «Türkiye'ye, doğup büyüdüğünüz topraklara geri dönün, burası hepimizin ortak yurdu» diye çağrıda bulunulmuştur.

3. T.B.M.M Araştırma Komisyonu tarafından 2012 yılı Kasım ayında hazırlanan «ÜLKEMİZDE DEMOKRASİYE MÜDAHALE EDEN TÜM DARBE VE MUHTIRALAR İLE DEMOKRASİYİ İŞLEVSİZ KILAN DİĞER BÜTÜN GİRİŞİM VE SÜREÇLERİN TÜM BOYUTLARI İLE ARAŞTIRILARAK ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLERİN BELİRLENMESİ» konulu rapor tarihte ilk kez 6-7 Eylül 1955 olaylarının incelemesini doğru boyutlarına yerleştirmiş ve bu olayların, son 60 yılda Türkiyede yer almış anti-demokratik gelişmelerin ilk adımını teşkil ettiğini tanımış ve kabul etmiştir. Bu raporda, 6-7 Eylül 1955 olaylarıyla büyük bir benzerlik taşıyan bazı diğer olayların da 1970-1990 yılları arasında yer aldığı (Çorum, Malatya, Maraş, Sivas) çok açık bir şekilde vurgulanmıştır. Bu rapordan bazı mühim bölümler ekte sunulmaktadır.

4. 27 Mayıs 1960 askerî darbesinden sonra açılan Yassıada davası sanıkları, herkesin malumu olduğu gibi, tabii hâkim ilkesinin uygulanmadığı ve temyiz hakkının tanınmadığı bir olağanüstü hal mahkemesince yargılanmış ve pek çok ciddî hukukçu mahkemenin tarafsızlığını sorgulamıştır. Özellikle 6-7 Eylül 1955 olaylarını kapsayan Yassıada davasının, 2007 yılında yayınlanmış olan tutanakları, bu mahkemenin tarafsız ve önyargısız olmadığını açıkça ispat etmektedir.

**Tüm bu yukarıda belirtilen hususları göz önüne alarak,
Türkiye Büyük Millet Meclisinden:**

a. 60.ıncı yıldönümü dolayısıyla, 6-7 Eylül 1955 olaylarının Meclis gündemine getirilmesini, ve bunların Meclis tarafından açık bir dille kınanmasını, bu olaylara maruz kalmış, canına, malına kastedilmiş, doğup büyüdüğü vatan topraklarını, aile ocaklarını terk edip çok yüksek bir oranda göçmeye mecbur kalmış, İstanbullu Rum cemaatine Devlet adına ilk kez resmî olarak destek verilmesi;

b. Sahip olduğu Yasama yetkisi ile, 6-7 Eylül 1955 olaylarından dolayı Rum cemaatinin maruz kaldığı yaraların tedavisi ve haksızlıkların giderilmesi yolunda, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin Yürütme organlarına birtakım somut tedbirler alma çağrısında bulunmasını, günden güne azalan ve yok olma tehlikesiyle karşı karşıya olan Rum cemaatinin İstanbul, İmroz-Gökçeada ve Bozcaada'da varlığını ve yaşamını devam ettirebilmesini sağlayacak ve geçmişte azınlıklara uygulanan politikalar nedeniyle Türkiye den göç etmiş, ve tekrar vatanlarına dönüp yerleşmek isteyen Rum cemaati mensuplarına destek verecek olumlu adımlar atmaya ve gerekli uygulamaları hayata geçirmeğe, Yürütme organlarını (hükümet ve devlet mekanizması) teşvik etmesini önemle talep ediyoruz.

Yurtdışındaki İstanbulu Rumların Evrensel Federasyonu (İREF)

İstanbul dışında yaşamaya mecbur kalan Rumların Dünya çapında kurdukları 32 Cemiyeti bir çatı altına toplayan evrensel bir federasyondur. Üyeleri Avrupa, Avustralya ve Amerika kıtalarında kurulmuş olan İstanbullu Rum cemiyetlerinden oluşur. 2006 yılında 26 cemiyetin ortak kararı ile kurulmuş olan "İREF" Birleşmiş Milletler Ekonomi ve Sosyal Komitesi ile Avrupa Birleşmiş Milletler Federasyonuna (FUEN) üye bir kuruluştur. Federasyonun temel amaçları :

- Tüm İstanbullu Rumların arasında dayanışmayı sağlamak .
- Uluslararası barış ve dostluğun gelişmesine katkıda bulunmak.
- İnsan haklarını savunmak, genişletmek ve aynı zamanda geçmişte haksızlığa uğramış olan İstanbul Rum cemaatinin, uluslararası sözleşmelerden ve T.C. Anayasasından kaynaklanan insan hakları ihlallerinin neticelerinin mümkün mertebede giderimi ve düzeltilmesi ve bunun neticesinde insan hakları ihlalleri yaşanmadan evvelki konumuna getirilmesi ve istekleri üzerine İstanbul'a dönmek isteyenlere destek verilmesi doğrultusunda çalışmalar yapmak.
- İstanbul Rum kültür ve geleneklerinin yeni nesillere devr edilmesi ve bu Toplumun tarihi kültür mirasının devletler ve uluslararası kurumlar tarafından tanınmasını sağlamak.

"İREF" e üye cemiyetlerin temsilcileri her 3 yılda 13 üyeli yönetim kurulunu seçer. Tüzük amaçlarının gerçekleştirilebilmesi için "İREF" etkinliklerini şu alanlarda belirlemiştir:

- Yurt dışında yaşayan İstanbul Rum Toplumunun İnsan Haklarını içeren raporlarını ve önerilerini hazırlayarak T.C. ve yabancı hükümetlere sunmak.
- İstanbul Rum eğitim müesseselerine geniş çapta destek vermek (öğrenci bursları, öğretim kitaplarının hazırlanması ve üretimi, eğitim araçları vs.).
- İstanbullu Rumların kurduğu sosyal destek, yardımsever ve fukaraperver etkinlikler içeren cemiyetlere destek vermek.
- İstanbul Rum kültür mirasının uluslararası düzeyde tanınması için sergi, kitap ve yayınların hazırlanması ve bu amaçla Üniversite, Araştırma Kurumları ve Kültür kurumları ile iş birliği projelerini hayata geçirmek.